Тетяна Коршук
викладач НТУУ «КПІ»
КАМТС №1, м. Київ

Мовленнєва практика і комунікативна ситуація як елемент професійної діяльності студента технічної спеціаль ності в аспекті фундаменталізації освіти

Фундаменталізація навчання, як певний фактор, що об’єднує різноманітні напрямки освітніх програм, повинна забезпечити необхідні й достатні умови для послідовного розвитку методолого-культурологічного фундаменту особистості студента. Це явище має наслідком позитивні зміни у освіті, що повинна надавати такі знання та вміння, щоб студент міг випускатись із вузу уже досвідченим спеціалістом, що орієнтується у своїй професіональній сфері, а також на високому рівні оперує сучасною науковою лексикою та однією із найбільш вживаних мові світу, якими на даний момент є англійська, німецька, китайська. Це забезпечить творчу самореалізацію таких вмінь та знань у навчально-пізнавальній, навчально-дослідницькій, а з часом, у професійній діяльності.

Освіта повинна бути фундаментальною, тобто глибокою і ґрунтовною. Визнання фундаменталізації викликане зростанням обсягу інформації, тенденцією до її оновленням протягом двох-трьох років. Фундаменталізація освіти визнана в якості ведучої тенденції в усіх країнах світу, які взяли до уваги Меморандум Міжнародного симпозіуму ЮНЕСКО «Фундаментальна (природнича й гуманітарна) університетська освіта» [2, с. 58], і будують сучасні освітні стратегії своїх країн на його основі.

У ВНЗ України досі існує значний розрив між глобальними потребами суспільства і результатами освіти, між об'єктивними вимогами часу і загальним недостатнім рівнем освіченості, між професійною орієнтацією і потребами особистості в гармонійному задоволенні різноманітних

пізнавальних інтересів, між сучасними методологічними підходами до розвинутих наук і архаїчними формами їх вивчення.

Для найповнішого і найглибшого сприйняття знань та ґрунтовного отримання необхідних навичок студенту технічної спеціальності необхідно вміти висловлювати свої думки доступно та із використанням спеціальної лексики. Наразі науковий світ уже не вимагає і не очікує від студентів знання англійської або іншої іноземної мови, а це ставить як необхідний невід'ємний елемент розвитку творчої та професійної особистості студента.

Концепція навчання інженерів припускає глибоку інтеграцію інженерної, виробничої і комунікативної підготовки. Майбутній інженер повинен бути готовий до виконання професійних видів діяльності. Все це припускає інтеграцію в особистість студента технічної спеціальності професійно-технічної освіти, розвиток як загальнокультурної, управлінської, спеціальної, так і комунікативної компетентності, професійної мобільності, тобто володіння мовою (в тому числі іноземною) постає як засіб для реалізації вмінь і навичок, певний передавач, що допомагає студенту віднайти своє місце у світі та займатись професійною діяльністю.

Зв'язок проблеми з найважливішими науковими і практичними завданнями полягає в тому, що освіта технічного спрямування є синтезом і рівноцінністю двох основних компонентів: гуманітарно-соціального і професійно-технічного. Змістом гуманітарно-соціальної, тобто мовної, комунікативної діяльності інженера, підготовленого в системі професійної освіти, є спілкування з іншими учасниками комунікативного процесу як відносно постійний елемент трудової діяльності. Він характеризується спеціальними знаннями і уміннями, а також способами і характером взаємодії людини з тими або іншими технологіями, тобто це діяльність, направлена на реалізацію комунікативних навичок, сукупність усвідомлених виборів певних лексичних конструкцій.

Досвід вітчизняних і зарубіжних фахівців показує, що одним з пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти у всьому світі, головних

стратегій підвищення якості освіти є фундаменталізація, яка відображає найважливіші базові знання і уміння, що дозволяють надалі випускнику спиратися на них у виконанні своєї професійної діяльності.

Саме такі аспекти як розвиток мовних та комунікативних навичок у аспекті фундаменталізації освіти покликані забезпечити професійну мобільність сучасного фахівця, яка стає все більш актуальною в умовах зростаючої конкуренції, на ринку праці. Професійна мобільність, за визначенням В.С. Безрукової - це готовність і здатність працівника до швидкої зміни виконавчих завдань, робочих місць і спеціальностей в рамках однієї професії або галузі, здатність швидко освоювати нові спеціальності або зміни в них, які виникають під впливом технічних перетворень [1, с.147-150].

В світлі змін в системі вищої освіти, і у зв'язку з входженням в Болонський процес неоціненне значення для студента має оволодіння фундаментальними цінностями пізнання, науки, культури, творчості, професії в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Американські експерти в галузі освіти давно вже обґрунтували висновки про те, що інженерна освіта повинна забезпечувати широку, а не вузькоспеціалізовану підготовку, і бути проблемною, а не дисциплінарно орієнтованою. Тобто йдеться про підготовку всебічно розвинених фахівців, які вміють розкриватися, приймати рішення у складних умовах, таких, які прагнуть вивчати різносторонні питання і готові до неперервного підвищення своєї кваліфікації, а також до поєднання особистих інтересів із суспільними. Ось чому відбір змісту навчального матеріалу у вищих на вчальних закладах США, зокрема технічного профілю, здійснюється на основі принципів фундаменталізації, полікультурності, прогностичності [3, с. 104-108].

За роки навчання у ВНЗ студент вивчає десятки навчальних дисциплін. Але річ у тому, що в переважній більшості вони ні логічно, ні проблемно не зв'язані між собою. Навіть коли суміжні навчальні дисципліни зовні здаються скоординованими і узгодженими, часто ці зв'язки не мають внутрішнього, фундаментального характеру, а є суто зовнішніми. Як наслідок –

невиправдано вузька спеціалізація студентів. Сьогодні стає все більш очевидним, що Україні та світу потрібні фахівці широкого профілю і така потреба зумовлена, з одного боку, закономірностями розвитку самої науки, а з іншого - тенденціями суспільного розвитку.

Завдання фундаментальної освіти - забезпечення оптимальних умов для взаємодії різних типів мислення і створення внутрішньої потреби в саморозвитку і самоосвіті впродовж всього життя, і в цьому аспекті освоєння комунікативних навичок під час освітнього процесу є невід'ємним елементом успішної фундаменталізації освіти.

1. Безрукова В.С. Педагогика. Проективна педагогика. – Екатеринбург: Деловая книга, 1996. - 344с./ 2. Гончаренко СУ. Фундаментальність чи вузький професіоналізм освіти /Дидактика професійної ос віти: 36. наук, праць: Випуск 1. - Хмельницький: ХНУ, 2004. -208 с./ 3. Сидоренко В.К. Актуальні проблеми фундаменталізації вищої освіти в Україні / Учены е записки КГИПУ. - Вып. 5. - Симферополь, 2004. - С. 108-113.